herpy

GEKKOER

Satpura leopard gecko

Eublepharis satpuraensis

En middels stor, bakkelevende gekko fra løvfellende skoger i det sentrale India, med bevegelige øyelokk, fløyelsaktig hud og lyse tverrbånd over rygg og hale. Den er nattaktiv og lever av insekter. Arten ble først beskrevet i 2014, og stellet bygger på den nært beslektede *Eublepharis macularius*.

Familie: Eublepharidae

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-13 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Varmeplass	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**6-8**
Inkubasjon	**35-89 dager** ved 27-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Eublepharis satpuraensis er en middels stor gekko av slekten *Eublepharis*. Som de øvrige artene i slekten har den bevegelige øyelokk, fløyelsaktig hud og ingen hefteblader under tærne, så den ikke kan gå opp glatt, loddrett glass. Halen er forholdsvis kort og tykk og brukes som fettlager.

Arten skiller seg fra de øvrige i slekten på detaljer i skjellbekledningen. Ryggen har omtrent 20 rader av kuppelformede knopper uten køl, og avstanden mellom knoppene er større enn en knopps bredde. De midterste lamellene under tærne er glatte, det er 13-14 preanale porer, og det er tre lyse bånd mellom nakkebåndet og halens innsnevring. Lengden fra snute til kloakk er 12-13 cm. Totallengden er ikke dokumentert.

Arten ble beskrevet i 2014 og er oppkalt etter Satpura-fjellene i det sentrale India. Tidligere ble dyrene fra området regnet som *Eublepharis hardwickii*. Arten er sjelden i fangenskap.

Utbredelse og leveområde

Eublepharis satpuraensis er endemisk for det sentrale India. Den er registrert i delstatene Madhya Pradesh, Maharashtra og Chhattisgarh. Typelokaliteten ligger ved Pachmarhi i Satpura Tiger Reserve i Madhya Pradesh, og andre typeeksemplarer stammer fra Amravati-distriktet i Maharashtra.

Arten er funnet i 390-1.350 meters høyde. Utbredelsen er bare kjent fra spredte funn, og kartet viser derfor bare den omtrentlige regionen.

> **Naturlig utbredelse:** India.

LEVEOMRÅDE

Eublepharis satpuraensis lever i fuktig og tørr blandet løvfellende skog og i tørr sal-skog på åser og platåer. Dyret er bakkelevende og nattaktivt og skjuler seg om dagen i sprekker, hull og under steiner som de øvrige artene i slekten. Føden er insekter og andre leddyr.

Klimaet i området har tre tydelige årstider: en varm, tørr forsommer, en regntid med monsun fra juni til september og en kjølig, tørr vinter. Hvilken luftfuktighet og temperatur dyrene selv lever ved, er ikke målt.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Eublepharis satpuraensis*. Klimaet i utbredelsesområdet er varmt med en kjølig, tørr vinter, og leveområdet er løvfellende skog. Tallene for stell og avl er lånt fra *Eublepharis macularius*, som har samme levesett. Den nært beslektede *Eublepharis fuscus* lever også under lignende forhold.

Et voksent dyr skal ha et terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Bunnarealet er viktigere enn høyden, fordi arten lever på bakken, og større er bedre, så lenge temperaturgradienten bevares. Lokket skal være av nett eller ha ventilasjon og samtidig lukke tett, slik at verken dyr eller fôrinsekter slipper ut.

Innred med minst tre skjul: ett i den varme enden, ett i den kalde enden og et fuktig skjul med lett fuktet kokosmuld til hudskifte og eggleggning. Flate steiner, kork og røtter gir variasjon. Legg steiner direkte på bunnen, slik at dyret ikke kan grave seg inn under dem. Som bunn passer en blanding av jord uten gjødsel, kokosmuld og litt sand i et lag på omtrent 8-10 cm, slik at dyret kan grave. Kjøkkenpapir er et trygt alternativ til unger, syke dyr og i karantene.

Hold dyrene hver for seg. Hanner må aldri holdes sammen, og flere dyr i samme terrarium kan gi bitt og tapte haler. En hann sammen med en eller to hunner kan gå hvis det er rikelig med plass, og hvis dyrene kan skilles med en gang.

Les mer: Karantene og hygiene

TEMPERATUR

Under varmekilden skal overflaten være 32-35 °C, og et varmt skjul skal ligge omtrent 32 °C. Resten av terrariet holdes på 24-29 °C, kjøligst i den motsatte enden. Om natten faller temperaturen til 18-22 °C, og et nattfall er sunnere enn konstant varme. Om vinteren senkes dagtemperaturen med noen grader, og nattemperaturen kan gå ned til omtrent 16 °C, slik at årstidene i det sentrale India etterlignes.

Varm med en halogen- eller glødepære over terrariet, slik at varmen kommer ovenfra som fra sola. Er det behov for varme i et skjul, kan en varmematte under skjulet brukes, men bare styrt av en termostat og dekket av 2-3 cm bunn. Bruk aldri varmesteiner. Er det for kaldt om natten, er en keramisk varmeemitter i et beskyttet armatur bedre enn en lampe. Mål med et digitalt eller infrarødt termometer, og sjekk både den varme og den kalde enden.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten holdes på 40-60 %, og terrariet skal ha god ventilasjon, slik at luften ikke blir stillestående. Skogen i utbredelsesområdet er mer fuktig enn ørkenområdene hvor *Eublepharis macularius* lever, og derfor passer en litt høyere fuktighet enn hos den. Dusj bunnen lett om kvelden, og la den tørke delvis før neste dusjing. I regntidens måneder kan fuktigheten i en periode ligge i den høye enden.

Gi alltid et fuktig skjul med lett fuktet bunn til hudskifte. Fastsittende hudrester på tærne er tegn på at fuktigheten er for lav. Det skal alltid stå en stabil, lav skål med friskt vann som dyret ikke kan drukne i. Skift vannet daglig.

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten, men lys om dagen regulerer døgnrytmen. Gi omtrent 12-14 timers lys om sommeren og skru gradvis ned til omtrent 8-10 timer om vinteren, helst styrt av en tidsur. Natten skal være mørk.

Et svakt UVB-lys til skyggedyr (Ferguson-sone 1) anbefales hele året. Bruk et T5-rør på 2,5-5 %, montert over terrariet, slik at UV-indeksen ved hvilestedet er omtrent 0,5-1,5. Gi alltid skygge i en del av terrariet, slik at dyret selv kan velge. UVB-rør mister styrke og skal byttes etter omtrent 12 måneder. Får ikke dyret UVB, skal fôret pudres med kalk med D3-vitamin.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Dyret spiser bare insekter. Gi sirisser, mel- og kjempemelbiller, dubia-kakerlakker, silkeorm og larver av svart soldatflue i skiftende rekkefølge, minst tre slag. Voksmøll- og smørormlarver er fete og gis bare en gang i uken. Velg insekter som ikke er lengre enn avstanden mellom dyrets øyne og ikke tykkere enn halvparten av hodets bredde. Gi ikke insekter fanget i hagen.

Unger fôres daglig, unge voksne annenhver til tredje dag og voksne med tykk hale to ganger i uken. Gi så mange insekter som dyret spiser på 15 minutter, og fjern resten. La ikke levende sirisser bli i terrariet, for de kan bite en sovende gekko.

Fôr insektene i minst 24 timer med en næringsrik kost før de gis videre. Pudre dem med kalk uten D3 når det er UVB, og med kalk med D3 når det ikke er det. En gang annenhver uke pudres det med et multivitamin med vitamin A fra retinol. Perioder med manglende appetitt om vinteren og i paringstiden er normale, så lenge vekten er noenlunde stabil.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky om dagen og aktiv fra skumringen. La nye dyr falle til i to uker før de håndteres, og venn dem deretter til hånden med korte økter på omtrent 5 minutter. Støtt kropp og hale, og sitt tett ved gulvet, slik at et dyr som hopper, ikke faller langt. Ta aldri tak i halen, som kan kastes. Raske halevipp viser spenning, mens langsomme halesvingninger sammen med en oppreist stilling betyr at dyret vil ha fred.

Hanner må ikke holdes sammen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Alder og vekt ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for *Eublepharis satpuraensis*. Hos *Eublepharis macularius* er hunnene kjønnsmodne ved omtrent 45 g og 9-10 måneders alder. Hannen har en rad preanale porer foran kloakken og to bulninger bak kloakken, hvor hemipenisene ligger; begge deler mangler hos hunnen. Sett først en hunn i avl når hun er utvokst og i god kondisjon.

PARRING

Avl av arten er ikke dokumentert, så rådene nedenfor følger *E. macularius*. Avlssesongen varer fra januar til september. Hunner som er over ett år gamle, kjøles ned i seks til åtte uker ved 23-26 °C med tilgang til vann; hunner i sitt første år nedkjøles ikke, fordi de fortsatt vokser. Stopp fôringen ti dager før nedkjølingen.

Hannen settes til hunnen. Han vibrerer med halen, griper henne i nakkeskinnet og parer seg i noen få minutter. Paringen virker voldsom, men er normal. Ta hunnen ut igjen etterpå.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger egg 16-28 dager etter paringen. Et kull er på to egg, det første kullet ofte bare ett. Det kommer nye kull med 15-22 dagers mellomrom, typisk seks til åtte kull per sesong.

Sett en leggekasse på minst 15 × 15 cm og 10 cm høy med fuktig vermikulitt eller en fuktig torvblanding i terrariet, med et hull i lokket. Bunnen skal være fuktig som fersk jord, men ikke våt. Gi hunnen rikelig med kalk og insekter i hele sesongen, for dårlig ernæring er en hyppig grunn til ubefruktede egg.

INKUBASJON

Eggene legges i en liten boks med 2-5 cm fuktig vermikulitt eller perlitt, blandet med like deler vann etter vekt, og graves halvt ned med minst 1 cm mellom hvert egg. Lokket skal sitte tett, med fem til ti små lufthull. Er eggene bulede, er underlaget for tørt.

Inkubasjonen tar 35-89 dager, kortest ved høy temperatur. Bruk en inkubator. Hos *E. macularius* avgjør temperaturen kjønnet: omtrent 27 °C gir nesten bare hunner, omtrent 30 °C en noenlunde lik fordeling og 32 °C overveiende hanner. Om det samme gjelder *E. satpuraensis*, er ikke undersøkt.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene oppdrettes enkeltvis i en liten, enkel boks med papir på bunnen, et skjul og en vannskål. Hold omtrent 32 °C under skjulet og 21-25 °C i den kalde enden. Ungene skifter hud innen det første døgnet og spiser etter noen få dager. Gi små insekter daglig, pudret med kalk, og vei dem jevnlig.

Helse og vanlige feil

Sykdommer hos *Eublepharis satpuraensis* er ikke beskrevet, men arten har trolig de samme svake punktene som *E. macularius*. De hyppigste feilene i stellet er:

- For lite kalk, D3 og UVB, som gir skjelettsvinn med bløte kjever og krumme lemmer.
- Fastsittende hudrester på tærne, som skyldes for lav fuktighet.
- Nedsvelget bunnmateriale, særlig hos unge eller svekkede dyr. Unngå fin sand til dem.
- Luftveisinfeksjon ved et kaldt terrarium med stillestående, fuktig luft.
- Tapt hale ved håndtering eller slagsmål. Halen vokser ut igjen, men får et annet utseende.

Vei dyret en gang i uken og noter vekt, fôring og hudskifte. En tykk hale er tegn på et friskt dyr. Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker uten å være i vinterhvile eller virker slapt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.